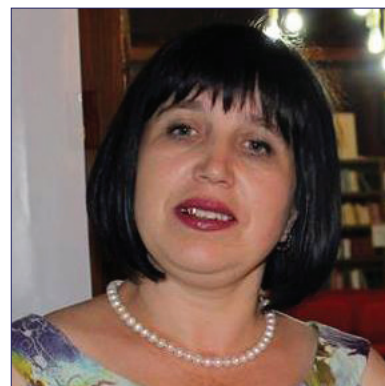

RAPORTUL ANALITIC ANUAL AL BIBLIOTECII – INSTRUMENT MANAGERIAL IMPORTANT ÎN ACTIVITATEA INSTITUȚIEI

Ludmila OUȘ,
Director al Bibliotecii Municipale
„Eugeniu Coșeriu”, Bălți

Rezumat: *Articolul scoate în evidență importanța elaborării de către bibliotecile publice din Republica Moldova a raportului analitic anual. Este pus accentul pe corelarea acestuia cu cadrul de reglementare, recomandările metodologice ale autorităților profesionale, pe importanța reflectării impactului activității bibliotecii.*

Cuvinte-cheie: *raport analitic anual, cadru de reglementare, indicatori statistici, indicatori de performanță, impact al bibliotecii.*

Abstract: *The article highlights the importance of the elaboration of the annual analytical report by the public libraries of the Republic of Moldova. The emphasis is placed on its correlation with the regulatory framework, the methodological recommendations of the professional authorities, on the importance of reflecting the impact of the library's activity.*

Keywords: *annual analytical report, regulatory framework, statistical indicators, performance indicators, library impact.*

Noțiuni generale privind instrumentul managerial

Conform „Dicționarului explicativ de biblioteconomie și știința informării” de M. Regneală, prin *raport* se subînțelege un „document care prezintă rezultatele activității unei persoane sau instituții, în urma unei investigații speciale”. Raportul are rolul de a informa autoritățile competente asupra activităților desfășurate, cercetărilor întreprinse sau stadiului unei probleme” [2, p. 155]. Parafrazând definiția lui M. Regneală, prin *raportul anual al bibliotecii* înțelegem un document care prezintă rezultatele activității acesteia în perioada unui an de activitate.

Raportul analitic anual, pe lângă faptul că reflectă starea bibliotecii, orientează atenția angajaților spre acele zone ale

instituției care au nevoie de îmbunătățire, reprezentând o bază importantă pentru următoarea planificare.

În *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice* este stipulat: „Raportul anual de activitate conține în mod obligatoriu partea statistică și partea analitică. Partea statistică se prezintă în forma stabilită de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Partea analitică prezintă evaluarea și analiza datelor statistice prin raportarea acestora la indicatorii de impact” [6, art. 45].

Conform literaturii de specialitate, structura raportului analitic anual al bibliotecii nu este statică. Aceasta se poate modifica în dependență de situație. Raportul analitic anual trebuie să conțină rubricile de bază, care reflectă direcțiile primordiale ale activității bibliotecii și, totodată, poate

include și unele rubrici temporare, care se referă la unele acțiuni de o importanță majoră în activitatea bibliotecii în anul de referință. Rubricile temporare sunt incluse în rapoartele în acele cazuri când conținutul acestora este actual și contribuie la sporirea imaginii instituției.

Raportul analitic anual se elaborează într-o anumită ordine, se selectează documentele și materialele necesare (agende, procese-verbale ale ședințelor, conferințelor și întrunirilor metodice, rapoarte lunare și semestriale etc.), se verifică rezultatele realizării programului anual de activitate.

Se recomandă foarte minuțios de a gândi schema și denumirile compartimentelor raportului anual. Ca bază se recomandă de utilizat schema programului anual de activitate a bibliotecii, venind cu unele modificări și completări. În continuare se porcede la elaborarea unor tabele, completarea acestora, calcularea indicatorilor statistici și a celor de performanță, elaborarea concluziilor.

Adunând materialele necesare pentru raportul analitic anual, îndeosebi indicatorii statistici, aceștia trebuie să fie verificați ca să corespundă realității și înscrierilor din registrele bibliotecii, se recomandă evitarea aproximațiilor și înscrierilor *din memorie*, ceea ce poate duce la pericolul inserării în raport a datelor eronate.

De asemenea, în raportul analitic anual pot fi incluse anexe. În anexe pot fi introduse fotografiile celor mai reprezentative evenimente, diagrame, scheme, feedback-urile utilizatorilor referitoare la serviciile prestate de bibliotecă, informații despre sondajele organizate de aceasta ș.a.

Raportul analitic anual trebuie să fie elaborat corect din punct de vedere gramatical, să conțină date veritabile, să aibă un conținut accesibil, bine structurat și machetat.

Totodată, literatura de specialitate indică asupra importanței de a nu admite divergențe între datele statistice și înscrierile în raportul analitic anual. Luând în calcul că bibliotecile publice din Republica Moldova completează, la sfârșitul fiecărui an, rapoartele statistice 6-c, menționez necesitatea corespunderii indicatorilor statistici

inserați în aceste rapoarte cu cei inserați în raportul analitic anual.

În contextul celor menționate anterior, vin cu remarcă că bibliotecile publice din Republica Moldova beneficiază de un suport metodologic incontestabil din partea Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, inclusiv în ceea ce privește elaborarea rapoartelor analitice anuale. Astfel, începând cu anul 2018, bibliotecile publice teritoriale din țară, iar Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți nu este o excepție, și-au elaborat rapoartele analitice în conformitate cu „Algoritmul elaborării/ întocmirii raportului anual textual privind activitatea rețelei de biblioteci publice teritoriale”, recomandat de direcția menționată. Conform acestei surse: „Raportul anual textual privind activitatea rețelei de biblioteci este întocmit de către centrul biblioteconomic teritorial și departamental. Este un studiu analitico-sintetic, rezultat al managementului creativ, urmărind scopul de a reliefa îndeplinirea obiectivelor, performanțele obținute, precum și problemele și orientările în perspectiva soluționării acestora. Rapoartele anuale textuale sunt prezentate de către centrele biblioteconomice Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, acestea constituind o sursă importantă pentru analiza și evaluarea activității bibliotecare” [1, p. 1]. În Art. 45 din *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice* este stipulat: „Elaborarea raportului de activitate trebuie să se realizeze în baza datelor statistice care reflectă impactul serviciilor prestate de bibliotecă și al activității acesteia din perspectiva oferirii accesului la informație, a tehnologiilor informaționale utilizate și puse la dispoziția utilizatorilor, a instruirilor și serviciilor prestate utilizatorilor, cât și din cea a realizării altor funcții ale bibliotecii” [6, art. 45].

Luând în considerare atât indicațiile metodologice menționate anterior, cât și stipulările din *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice*, vin cu următoarele concluzii:

1. Raportul analitic anual este un studiu analitic referitor la realizarea obiectivelor

stabilite de bibliotecă pentru un an de activitate.

2. Raportul analitic anual indică atât asupra performanțelor obținute, precum și a problemelor bibliotecii, acestea servind ca bază pentru programul de activitate pentru anul următor.

3. Elaborarea raportului analitic anual are loc în baza datelor statistice cu reflectarea impactului serviciilor prestate de bibliotecă.

4. Raportul analitic anual trebuie să aibă un conținut bine structurat ce corespunde schemei programului anual al bibliotecii.

Raportul analitic anual – experiența Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți

Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți, a ținut cont întotdeauna la elaborarea rapoartelor analitice anuale de toate rigorile menționate în capitolul anterior, iar aprobarea *Regulamentului privind evaluarea bibliotecilor publice*, care stabilește „cerințele minime obligatorii pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor publice și de a orienta și optimiza activitatea acestora, precum și de a stimula motivația personalului bibliotecilor publice de a spori performanțele bibliotecii” [7, art. 2], ne-a orientat spre elaborarea raportului analitic anual în conformitate cu Anexa nr. 1 *Fișa de evaluare a bibliotecii publice* la Regulamentul dat, fiind păstrată conexiunea dintre programul anual de activitate și raportul analitic anual.

De menționat că algoritmul recomandat în anul 2018 de către Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova includea o bună parte din stipulările din anexa menționată anterior, iar inițiativa noastră constă în modificarea structurii raportului analitic anual și completarea acestuia cu acțiunile ce nu se regăseau în algoritmul menționat, dar se regăsesc în Anexa nr. 1 la *Regulamentul pri-*

vind evaluarea bibliotecilor publice.

Raportul analitic anual al Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți pentru anul 2021 (în continuare: *Raport*) este alcătuit din opt capitole. Șase dintre acestea corespund anexei menționate anterior, iar două, ca și în cazul Programului, sunt adăugate (Capitolul nr. 1 [5, p. 6], ce se referă la misiune, valori, priorități și inițiativele-cheie, și Capitolul nr. 7 [5, p. 39], ce se referă la resursele umane). De asemenea în *Raport* sunt incluse și anexele, în calitate de dovezi ale celor menționate în textul de bază.

După cum am menționat, în Capitolul nr. 1 al *Raportului* am inclus, ca și în cazul Programului, pe lângă misiune și valori, prioritățile și inițiativele-cheie ale Bibliotecii. Aici este foarte important de a se ține cont de două momente:

1. Corelarea priorităților și inițiativelor-cheie cu cele stabilite în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova.

2. Toate acțiunile organizate în anul de raportare și, respectiv, introduse în raportul analitic anual al bibliotecii vor rezulta din prioritățile și inițiativele stabilite.

Pentru a indica acțiunile întreprinse de Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți pentru realizarea fiecărui obiectiv, a fost elaborată o tabelă:

1. Colonița nr. 1: Numărul de ordine ce corespunde numărului capitolului și sub-numărului obiectivului stabilit de instituție.

2. Colonița nr. 2: Obiectivele stabilite, în conformitate cu criteriile de evaluare a bibliotecilor publice.

3. Colonița nr. 3: Indicatori și indicatorii statistici sau de performanță, ce corespund cu indicatorii și conformitatea indicate în Anexa nr. 1 *Fișa de evaluare a bibliotecii publice* la *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice*.

4. Colonița nr. 4: Acțiunile efectuate de Bibliotecă întru realizarea obiectivelor trasate în anul de referință [5, p. 8].

De exemplu:

Obiective	Indicatori	Acțiuni
2.1. Elaborarea și implementarea cadrului strategic	Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii	În anul 2021, prin Decizia nr. 3/56 din 06.04.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți” au fost aprobate: <ul style="list-style-type: none"> • Anexa nr. 1. Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți; • Anexa nr. 2. Statul de personal al Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți; • Anexa nr. 3. Organigrama Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți; • Anexa nr. 4. Lista serviciilor prestate în mod gratuit de către Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți; • Anexa nr. 5. Lista serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți. Documentele date au fost elaborate și aprobate în limbile română și rusă.
	Fișele posturilor	În anul 2021, ca rezultat al reorganizării Bibliotecii și aprobării noului stat de personal, au fost elaborate, pentru fiecare funcție, noi fișe ale posturilor

Astfel, în Capitolul nr. 2 „Contextul organizațional”, în rubrica „Obiective” [5, p. 8] au fost incluse opt obiective corelate cu criteriile de evaluare a bibliotecilor publice și, respectiv, cu Programul.

De menționat că fiecare bibliotecă publică va include în programul de activitate și, respectiv, în raportul analitic anual numai acele obiective/acțiuni pe care le va realiza și care îi sunt caracteristice.

Astfel, din cele 11 criterii specifice de evaluare, reprezentate în Anexa nr. 1 la *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice* și incluse în criteriul „Cadrul strategic și directiv de reglementare, normativ și tehnologic”, Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți a planificat și, respectiv, a inclus în *Raport* doar două criterii specifice/acțiuni, reprezentate în rubrica „Indicatori”: „Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii” și „Fișele posturilor”. Pentru fiecare indicator, în rubrica respectivă, sunt indicate acțiunile realizate de instituție în anul de referință [5, p. 8].

Menționez inserarea, în rubrica „Indicatori” atât a indicatorilor statistici, cât și a celor de performanță. De exemplu, la Obiectivul 2.2 „Participare la proiecte, programe și inovații”, în rubrica „Indicatori”, am inclus următorii indicatori statistici: „1 proiect municipal”, „1 program național”, „2 proiecte internaționale” [5, p. 8]. La Obiectivul 2.3 „Elaborarea și implementarea proiectelor, programelor și inovațiilor” [5, p. 10], am inclus următorii indicatori statistici: „2 programe instituționale”, „1 program municipal”, „1 proiect internațional”.

În Capitolul nr. 4 „Utilizatori și servicii”, la Obiectivul 4.2 „Asigurarea accesu-

lui în incinta Bibliotecii și/sau la distanță la serviciile prestate de Bibliotecă”, în rubrica „Indicatori” am inclus indicatorii de performanță „utilizator activ ca procent din populație” [5, p. 26], „intrări per utilizator” [5, p. 28] și „împrumuturi per utilizator” [5, p. 29]. În Capitolul nr. 7 „Formare profesională continuă”, la Obiectivul 7.3 „Formarea/dezvoltarea la bibliotecarii din rețea a competențelor de livrare a serviciilor electronice și promovare a lecturii ca bază pentru dezvoltarea multilaterală”, în rubrica „Indicatori” a fost inclus indicatorul de performanță „număr de ore de instruire per bibliotecar” [41, p. 8].

În rubrica „Acțiuni” sunt descrise toate acțiunile efectuate de Bibliotecă pentru a fi realizate obiectivele și a confirma indicatorii incluși în rubrica „Indicatori”. Această rubrică este cea mai mare ca conținut. Aici sunt descrise toate acțiunile realizate de Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți, acestea fiind structurate conform domeniilor și criteriilor de evaluare a bibliotecilor publice, stabilite prin *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice*.

Voi exemplifica acest lucru referindu-mă la Obiectivul 2.3 „Elaborarea și implementarea proiectelor, programelor și inovațiilor” [5, p. 10]:

- În rubrica „Indicatori” au fost inserate 2 programe instituționale, iar în rubrica „Acțiuni” au fost descrise aceste programe: 1) Programul „Cartea în mâna cititorului. Ce îl face pe om OM”; 2) Programul „Scriitorii care ne-au format destinul cititoresc” [5, p. 10].

- În rubrica „Indicatori” a fost inserat 1 program municipal, iar în rubrica

„Acțiuni” a fost descris programul „Literatura iese în oraș” [5, p. 11].

- În rubrica „Indicatori” a fost inserat 1 proiect internațional, iar în rubrica „Acțiuni” a fost descris proiectul „Centrul Cultural Transfrontalier Multiethnic” [5, p. 11].

Descrierea proiectului/programului a inclus grupul-țintă, partenerii, scopul și obiectivele, echipa de proiect, perioada de implementare, numărul de activități organizate în cadrul programului/proiectului, genericul activităților, numărul de participanți, impactul și durabilitatea programului/proiectului. Cât privește Proiectul „Centrul Cultural Transfrontalier Multiethnic”, ținând cont de recomandarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de a include în raportul analitic anual o istorie de succes și faptul că Centrul menționat anterior este unicul de acest gen în Republica Moldova, am elaborat istoria de succes „La Biblioteca Municipală «Eugeniu Coșeriu» Bălți – primul Centru din Republica Moldova unde își dau întâlnire minoritățile etnice”. Această istorie de succes corespunde Obiectivului de Dezvoltare Durabilă nr. 10 „Inegalități reduse” și este elaborat în conformitate cu cerințele IFLA față de istoriile de succes. Istoria de succes „La Biblioteca Municipală «Eugeniu Coșeriu» Bălți – primul Centru din Republica Moldova unde își dau întâlnire minoritățile etnice” [5, p. 11] a fost inclusă în Anexa nr. 10 a Raportului.

Modalitatea de descriere a acțiunilor realizate de Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți diferă, în dependență de specificul acestora. Astfel la Obiectivul 3.3 „Dezvoltarea colecțiilor”, fiind inserat obiectivul de performanță „86,3% din achiziții în colecție sunt editate în ultimii 5 ani”, în rubrica „Acțiuni” au fost incluse toate acțiunile Bibliotecii care țin de dezvoltarea colecțiilor ce au contribuit la realizarea obiectivului de performanță menționat: surse de achiziții, numărul de resurse informaționale și valoarea acestora, analiza comparativă a achizițiilor din buget în ultimii 5 ani și a achizițiilor din alte surse (2017-2021) și, respectiv, diagrama ce reprezintă dinamica resurselor informaționale din bugetul instituției și din alte surse, concluziile de

rigoare, precum și tabelul ce reprezintă „Analiza achizițiilor în funcție de anul editării documentelor achiziționate” [5, p. 15]. De asemenea, am inclus în lista acțiunilor reprezentarea grafică a achizițiilor conform genului, conținutului și limbii, precum și analiza comparativă cu anii precedenți.

O atenție deosebită am acordat indicării acțiunilor ce țin de Capitolul nr. 4 „Utilizatori și servicii”. Astfel, la Obiectivul 4.1 „Diversificarea serviciilor prestate de Bibliotecă”, fiind inserat în rubrica „Indicatori” indicatorul statistic „30 de servicii”, în rubrica „Acțiuni” am indicat faptul că în anul de referință, prin Decizia Consiliului municipal Bălți, a fost aprobată lista de 35 de servicii de bază, obligatorii prestate de Bibliotecă și faptul că din cele 35 de servicii din lista menționată, în anul de referință au fost prestate 30 de servicii [5, p. 22], în Anexa nr. 4 la *Raport* fiind indicată lista dată.

Un alt exemplu pe care vreau să-l aduc este cel ce ține de servicii electronice. Fiind inserat în rubrica „Indicatori” indicatorul statistic „6 servicii electronice”, în rubrica „Acțiuni” au fost incluse cele 6 tipuri de servicii electronice prestate de Bibliotecă în anul 2021: serviciul de referințe „e-Biblioteca rapidă”; serviciul de instruire a utilizatorilor privind cultura informației „Cultura informației pentru toți”; reviste bibliografice, servicii de instruire nonformală în diferite domenii, programe și activități cu caracter literar și expoziții [5, p. 10]. Am indicat numărul de activități organizate în cadrul fiecărui serviciu, grupul-țintă, numărul de participanți, precum și impactul serviciilor date în comunitate.

După cum am menționat anterior, indicarea impactului serviciilor livrate de Biblioteca Municipală „E. Coșeriu” Bălți în *Raport* este foarte importantă, acest lucru fiind stipulat, după cum am mai menționat, și în art. 45 al *Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice*. Aceasta ne dă posibilitatea să stabilim punctele forte, dar și cele slabe în activitatea instituției. În această ordine de idei, este binevenită includerea în raportul analitic anual a cercetărilor de impact.

Astfel, în *Raport* am inclus cercetarea de impact în Capitolul nr. 5 „Cercetare”, la

Obiectivul 5.1 „Diversificarea activității de cercetare a Bibliotecii”, în rubrica „Indicatori” am indicat indicatorul statistic „1 cercetare de impact”, iar la rubrica „Acțiuni” am descris rezultatele sondajului de opinii „Chestionar de evaluare a serviciilor de bibliotecă”, implementat în perioada 14-20 decembrie 2021 [5, p. 35].

De asemenea, la implementarea Obiectivului 5.1 „Diversificarea activității de cercetare a Bibliotecii”, au contribuit atât cercetările bibliografice, cât și cele ale necesităților de informare. Astfel, în rubrica „Indicatori” a fost inserat obiectivul „2 cercetări bibliografice”, iar în rubrica „Acțiuni” – cele două cercetări bibliografice realizate de Bibliotecă: 1) Cercetarea și descrierea bibliografică a diverselor articole din presa locală și națională, editate în anul 2021, din domeniile cultură, bibliografie, biblioteconomie, religie, politică, relații interetnice, economie, muncă ș.a., care au fost incluse în Indicele bibliografic curent „Orașul Bălți”, fascicula a 51-a, anul 2021, și 2) Cercetarea și descrierea bibliografică a colecției de cărți cu autograf, precum și număr total de articole descrise [5, p. 32].

În ceea ce privește cercetările necesităților de informare, în rubrica „Indicatori” au fost inserați indicatorii statistici „2 cercetări ale necesităților de informare”, iar în rubrica „Acțiuni” – descrierea a două chestionare pentru partenerii și utilizatorii Bibliotecii: 1) „Chestionar privind interesul pentru lectură a membrilor comunității bălțene” [5, p. 35], și 2) „Chestionarul privind Lectura în viața mea” [5, p. 34]. În calitate de dovezi, folosind metoda capturii de ecran, chestionarele date au fost incluse în Anexele nr. 9-10 ale raportului analitic anual [5, p. 60].

La fel și indicatorii de performanță ai Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți sunt incluși în anexă (Anexa nr. 1) [5, p. 45]. Aceștia corespund Standardului Moldovenesc SM ISO 11620:2016, apro-

bat prin Hotărârea nr. 309 din 22 noiembrie 2016 de către Institutul Național de Standardizare (INS), identic cu standardul internațional ISO 11620:2014. Indicatorii de performanță incluși în anexa dată sunt prezentați comparativ cu anul 2020, ceea ce ne dă posibilitatea să monitorizăm procesul de îmbunătățire sau înrăutățire a acestora, pentru stabilirea ulterioară a căilor de soluționare a problemelor apărute, or „Managementul este acea activitate generală complexă care vizează crearea unei misiuni/meniri a muncii, stabilirea de obiective și motivații personale, determinarea evaluărilor de performanță atât pentru personal, cât și pentru sisteme, aprecierea rezultatelor și adaptarea direcțiilor de acțiune pentru a garanta rezultatele respectivei munci” [8, p. 20].

În concluzie vreau să afirm că planificarea „trebuie să fie nucleul activității manageriale, întrucât este implicată în fiecare segment al respectivului proces de dezvoltare” [8, p. 20]. Multe biblioteci până acum au neglijat planificarea din diverse motive, principala cauză fiind faptul că planificarea este un proces de lungă durată, dificil și derutant. Totuși, pe de o parte, există numeroase argumente în favoarea elaborării și prezenței unui program de activitate al bibliotecii, primul și cel mai esențial venind din dinamismul a tot ce ne înconjoară pe noi și apariția necesității redefinirii și consolidării surselor și serviciilor de bibliotecă, iar pe de altă parte, pe măsura antrenării angajaților bibliotecii în procesul de planificare, aceștia „se vor implica în realizarea obiectivelor celor stabilite prin planificare și vor acționa ca susținători ai direcțiilor de dezvoltare...” [8, p. 20].

Și dacă planificarea presupune „hotărârea viitorului” [8, p. 20], atunci raportul analitic anual este o descriere a aceluia viitor. Și dacă biblioteca și-a realizat toate obiectivele pe care și le-a propus, raportul analitic anual devine o istorie de succes.

Referințe bibliografice:

1. ALGORITMUL elaborării/ întocmirii raportului anual textual privind activitatea rețelei de biblioteci publice teritoriale” [online] [citată 02. 03. 2022]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbibliotecii/algorithm-elaborarii-ntocmirii-raportului-analitic-anual-privind-activitatea-reelei-de-biblioteci-publice-teritoriale>

2. REGNEALĂ, Mircea. Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării. Volumul 2. București: Ex Ponto, 2001. 425 p. ISBN 973-85555-2-3.
3. PETRESCU, Victor, SACHELARIE, Octavian Mihail. Introducere în managementul de bibliotecă. Târgoviște: Biblioteca, 2003. 194 p. ISBN 973-8413-44-3.
4. PROGRAM de activitate a Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți pentru anul 2022. [online] [citată 02. 03. 2022]. Disponibil: <https://coseriubibliotecabalti.files.wordpress.com/2021/12/biblioteca-program-2022.pdf>
5. RAPORTUL analitic al Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți pentru anul 2021. [online] [citată 02. 03. 2022]. Disponibil: <https://coseriubibliotecabalti.files.wordpress.com/2022/01/biblioteca-balti-raport-analitic.pdf> ; <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1509>
6. REGULAMENTUL-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice: aprobat prin ordinul nr. 186 din 26.02.2019 al ministrului educației, culturii și cercetării. [online] [citată 9 februarie 2022]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/rof_aprobat.pdf
7. REGULAMENT privind evaluarea bibliotecilor publice: aprobat prin hotărârea nr. 747 din 07.10.2020 a Guvernului Republicii Moldova. In: Monitorul oficial al Republicii Moldova. 2020, nr. 272-277, pp. 51-65.
8. STUEART, Robert D., MORAN, Barbara B. Management pentru biblioteci și centre de informare, Ediția a patra. București, 1998. 331 p. ISBN 9736-0-00573-4.
9. ГОДОВОЙ информационный отчет о деятельности библиотеки: методические рекомендации [online] [citată 3.02.2022]. Disponibil: <http://volglib.ru/files/Godovoy%20otchet.pdf>